

Vyzvědači v míru a za války.

PRO POKROK UPRAVIL OTAKAR CHARVAT

NÁRODNOST, která chce chrániti svoje zájmy, musí udržovati v tajnosti svoje silné a slabé stránky a musí hleděti se seznámiti se silnými a slabými stránkami jiných národností. Aby toho bylo docíleno, celé armády vyzvědačů náležející se v práci po celém světě. Německo, které honosí se nejlépe zorganizovaným systémem vyzvědačským na celém světě, děkuje do značné míry za svoje úspěchy v přítomné válce svým vyzvědačům.

Vyzvědači! Jaké dojmů slova to ve vás vyvolává? Jistě před stavíte si muže vychytralého, pohotového k jakkoliv odvážnému činu, převlékajícího se do různých úborů a střídelého vzhledu, nemá a naslouchajícího všemu. Máte skoro správnou představu. Vyzvědačem, který je schopen vykročit na to, co se od něho požaduje, může být jenom člověk vychytralý, neoháňený, sebevzdávaný, vždy klidný a nikdy netrčícího čehdání rozvážný. Musí to být také výstředník, který neobává se nebezpečí a který dovede se nebezpečí vyhnouti.

Před velkou přítomnou válkou Evropa zaplavena byla vyzvědači, ale o rozsáhlém vyzvědačském systému evropských národností zvěděli jsme až v průběhu přítomné války. Francie sama uznala a má tušeno, jak mnoho německých vyzvědačů pracuje na její území. Nově byla to ani Belgie, Anglie a Rusko. Teprve válka ukázala na velké nebezpečí, které vezi v tichu to vyzvědačích vzhledů mocností. Všechny země, podléhající se na obojí straně zápisu v Evropě, snažily se odstraniti vyzvědače nepřátelských zemí, ale přes to tito skrytí dopisníci pracují, vyhýbajíce se obrátit dopadení.

Francie dohře, že nepoznávala všechny německé vyzvědače na svém území, Anglie také došlo, že dosud svoji práci nekončila. A i v Německu náležející se množství vyzvědačů spojenců.

Povolání vyzvědačů je tak staré jako svět. O prvních vyzvědačích dočítáme se již v bibli. Jisté pamatujeme se na vyprávění, že Mojžíš poslal deset svých bratrů, aby vyšetřili sílu Kánaánitů a zdroje Zaslíbené Země. Jisté viděli jste obrázek těch to vyzvědačů, kteří vrazili se s obrovitým hroznem, aby ukázali, jaké zdroje země zaslíbená v sobě ehuva.

V bibli dočítáme se ještě o dalších dvou vyzvědačích, které poslal Jošua do Jericha. Tito našli se ve velké nebezpečí a unikli jenom za pomoci ženy, jež spustila je v kosi skrze okno v hradebách.

Americká historie připomíná nám několik vyzvědačů, kteří se obětovali pro dobro své vlasti. Dočítáme se v ní o Nathani Haleovi, statečném vlastenci, který hovořil, že má jenom jeden život, který obětovati může pro svoji vlast. Jiným proslulým vyzvědačem byl Anthony Wayne, který přestrojen za farmáře, prodávajícího zelnosti, zvěděl sílu Stony Point pevnosti Belle Boylova, za čimavá žena, prokázala jako vyzvědačka pozornostní služby konfederacím armádám. V poválečích a románcích mnoho dočítáme se o vyzvědačích z občanské války a historie o nich ovávaný jsou nádechem romantismu. Duha rakovských vyzvědačů ale již mizela. Dnes vyzvědači musí si počínati zcela jinak nežli ve dnech občanské války.

Záznamy o válkách starého Řecka a Říma ukazují nám, že vyzvědači v těch dobách byl tak užitkovým jako dobrý voják ve válkách a výboji a na obranu, které vedly tyto dvě národnosti, někdy tehdy, jako nyní, jeho sláva byla nepatrná a o jeho činech nemluvilo se mnoho. Alexander Velký zvažoval velké množství vyzvědačů, kteří jej informovali o síle, úmyslech a pohybech Persiánů. Hanibal měl značné významný systém vyzvědačský, který připravoval cestu jeho armádám.

Několik let před tím, než vypravil se proti Římu, jeho vyzvědači nahlédli se v Itálii a pozorovali všechno hodlivě. Hanibal především přál si získati přesné informace o úrodnosti planin za Alpami a o různých jejich údolích a četném obyvatelstvu vůči římské vládě.

Mithridates, který podrobil si Malou Asii asi v téže době, kdy Hanibal vpadl do říše římské, jak se praví, sedm let strávil jako vyzvědač v zemích, které si přál po dobití. Aby umožnil si vyzvědačskou práci, osvojil se znalosti pětadvaceti jazyků kmenů, které v krajních třech byly usazený. Julius Caesar ve spojení s válkami galskými zvedl si tak dokladný systém vyzvědačský jako Hanibal. Scipio a Pompey také zaměstnávali vyzvědače ve svých kampaňích. Ve válkách středověkých a za postupu námořnímu v Asii a Africe vyzvědači se plně uplatňovali.

Ale složitý systém vyzvědačský, jak známe jej dnes, nepříšel k plnosti až za Božieha Velkého krále pruského. Když tento prohlásil, že má o stokrát více vyzvědačů, nežli kuchářů. V době, kdy každý panovnícký dvůr měl velebnou armádu kuchářů, prohlášení jeho bylo významné. Jeho vyzvědači nebyli jenom pomocným tělesem armády, ale dokonalé zorganizovaným samostatným tělesem, které prokazovalo ve válkách, které vedl, plně službu.

Napoleon Bonaparte přijal systémem Božieha a lidověl jej zlepšiti. Jeho agenti dovedli si získati dnyvru jeho nepříteli tím, že vstupovali do jejich služeb. Hlavou jeho vyzvědačského systému byl jakýsi Schulmeister, který Napoleonovi prokázal plně službu by doma i za hranicemi. Nepohodlné osoby, jejich slabosti dokonale prostudoval, přimlátil k vykonání různých věcí, které pak ospravedlnily jejich odsouzení a popravení jako vyzvědačů.

Tento Schulmeister byl tak vychytralým, že dovedl snadno oklamati nepříteli. Nejlépe o jeho schopnostech svědčí oklamání Rakouska. Vydávaje se za vlastence tohoto Rakouska, Schulmeister našel uhlavil rakouským vojvodě Mačkovi, že zorganizoval ve Francii armádu vyzvědačů, kteří pracují ve prospěch Rakouska. Ve skutečnosti ale Schulmeister měl velké množství tajných agentů, kteří pracovali v Rakousku v zájmu Francie. Byly to Schulmeisterovy tajemné informace, které vedly Mačka k spáchaní různých omylů a posléze k rozhodné porážce v bitvě u Slavcova.

Za Bismarcku vyzvědačství stalo se úměrným. Hlavou jeho vyzvědačského systému byl jakýsi Stieher, který vytvořil se ve své vychytralosti Schulmeisterova.

Když Napoleon Třetí uhlavil návštěvu ruského císaře v Paříži, on je v úmyslu uzavřiti s ním aliance. Bismarck přičinil se o to, aby také pruský král byl pozván. Po té narihl Stieherovi, aby uspořádal pokus o usmrcení ruského císaře na ulicích pařížských. Tato ústálost, jak dobře Bismarck proceňoval, vyvolala v Rusku velké vzrušení, popudila lid proti Francii a učinila alianci nemožnou.

V roce 1864 Stieher odebral se do Rakouska jako koncipiál obchodník. Se svými agenty — muži a ženami — procestoval celou zemi, hlavně Čechy, při čemž zhotovoval topografické mapy a připravoval cestu pro vpád pruských armád do rakouského území v roce 1866. Válka rakousko-pruská v označením roce, právě před padesáti lety, skončila, jak známo vítězstvím Pruska, které úplně zničilo rakouské armády v několika rychlé za sebou bitvách v severních Čechách, hlavně pak u Králova Hradce.

O něco později Stieher v čele 30.000 vyzvědačů odebral se do Francie, aby učinil přípravy pro franko-pruskou válku v roce 1870. To byla síla vyzvědačů, rovnající se celému armádnímu sboru. — Tito vyzvědači byli rozestaveni na stanovištích a podléhali inspekci a

CAROVA OSOBNÍ GARDA NA VÁLČNÉM POLI.

Proslulá carova osobní garda, sestávající z vybraných kozáků, podílela se na zápisu proti tatarským hordám, jež vnikly do Ruska. Na obrázku našem spatřujeme praporečnicka této gardy.

prohlídce vyzvědačských náčelníků. Byli to všichni Němci, ale s jistou znalostí francouzského jazyka. Usadili se ve Francii jako trvalí osadníci a zaměstnávali se různými pokojnými povoláními. Mnozí z nich snažili se učiniti zříditi, že jsou upřímně oddáni nové své vlasti. Ale když nastala válka, každý z nich, ale své příležitosti, snažil se poskociti Francii a přispíval k vítězství její nepříteli.

Stieher ale nespokojil se jenom se shromážděním informací. Pokusil se podkopati industriální a finanční základy země, vyvolati společenský nepokoj, prunýje vš stávkou a nepokojem, uplatňuje dělnické vlnění. Zedlo se býti mnoho pravdy v jeho prohlášení, že pruské vítězství v této válce umožněno bylo právě tolik jeho vyzvědačskou prací, jako strážní von Moltkeho.

Přítomná velká evropská válka byla předeházena spionáží podobnou oné Bismarckově. Před pěti roky prohlásil jistý francouzský publicista, že ve Francii náležející se několik tisíc německých agentů, kteří snaží se zvěděti různá vojenská tajemství a snaží se ochromiti francouzské industrie a dopravní systémy. Jeho prohlášení nedostalo se takového povážení, jaké by si bylo zasloužilo. Teprve rozpoutání se války potvrdilo jeho slova.

Německo v očekávání velké války evropské, v které měly být vyřízeny staré spory, k jejich luštění Evropa před tím nebyla vojensky připravena, poslala do Francie již před několika lety armádu vyzvědačů. Bylo použito stejné metody jako za Stiehera. Němci usadili se v různých francouzských městech, hlavně při hranicích, jako hoteliéři, živnostníci a obchodníci. Vedli si zcela nenápadně a obyvatelstvo francouzské nahlavlo si, že má do té míry, že ani ve snu neodvážilo by se bylo je obviniti, že jsou vyzvědači.

V velké továrny zřízeny byly Němci ve Francii, hlavně v blízkosti velkých mostů při řekách a v důležitých uzlech železnicích. Tito němečtí vyzvědači opatřili německému generálnímu štábu ne jenom přesné mapy, ale i veškeré informace o krajních, kudy měly se hnúti německá vlna k Paříži. Němci měli přesné informace o každé vesnici, která náležela se na linii jejich postupu do Francie. Na svém pochodu k Paříži věděli, jak mnoho na kterékoliv obci a městě mohou žádati. Měli v ruce seznam průmyslných občanů, které za jeli jako rukojmí. Vše to bylo důsledkem práce vyzvědačů, kteří připravovali cestu pro události následující.

Podobně bylo tomu i v Belgii. V této zemi náleželo se velké množství továren, které se nevyplácely, ale práce byly udržovány v činnosti. Jejich majetníci byli Němci, kteří přistěhovali se do země v posledních letech. Silně cementové základy těchto továren po té využítka byly jako základny pro těžké německé dělostřelectvo. Takové cementové základy pro svoje dělostřelectvo měli Němci zřízeny i ve Francii dlouho před válkou.

Německá vyzvědačská služba v přítomné válce ukázala se mnohem účinnější a schopnější, nežli vyzvědačská služba jejich nepřátel. Anglie, Francie a Rusko nemohou se v tom ohledu vyrovnati Německu, kteří na zlepšení své vyzvědačské služby pracují od dob Bismarckových. Připravenost Německa, která tak jasně uhlavila na počátku přítomné války, nevězela jenom ve velkých armádách, dostatků těžkého dělostřelectva a zásobách střeliva všeho druhu, ale také v přesných informacích o stavu jeho nepřátel, získaných prostřednictvím jeho pozoruhodného vyzvědačského systému.

Povolání vyzvědače je nevděčné. Vyzvědači jsou sice dobře pla

enni, ale odměna ta neodpovídá plně risku, které na sebe berou. — Jsou-li dopadeni a uvězněni, čeká je smrt nebo dlouhotý žalář. — Země, které slouží, v takovém případě se odvrátí od nich. I v době míru dopadený vyzvědač nemůže počítati na pomoc své vlasti. To pro něho nehne prstem, ba odmitne v mnohých případech i zodpovědnost za jeho činy. V době války čeká jej nešťastná smrt na popravišti. Ale přes to ve všech dobách náležející se množství lidí, kteří jsou ochotni sloužiti svým vlastem jako vyzvědači. Patriotismu i touha po dobrodružství a romantická povaha této práce je lidá.

Vyzvědačství kvete stejně v době míru jako za války a je přirozeno, že ve všech zemích v důsledku toho chrání se tajemství vojenských i industriálních, aby neopadl se jich nepřítel. I ve Spojených Státech je součástí je snadnější, než v kterékoliv jiné zemi, ježto zedásto velká vojenská tajemství jsou odhulována samotnými časy písy, které v tonce po sensaci vypravují věci, kterých by se neměly dopatřiti cizí mocnosti.

PORTRÉTY NA NASICH NOVÝCH PĚTÁCICH.

Dne 4. března roku 1913 čtyři miliony nových a lesklých amerických pěťáků bylo dáno do oběhu. Tato nová armáda pěťácků byla zcela nového vzoru. Byly vyraženy několik měsíců před tím než dány byly do oběhu a uloženy byly v obrovitých pokladnicích Spojených Států. Aby mohly zabýjiti současně cestu do různých národních bank v zemi. Z těchto devisorů pak nové lesklé pěťáčky zahájily svoji pouť po Soustátí.

Nový tento pěťák měl býti náhradou za pěťák starého vzoru s hlavou bohyně Svobody a měl na jedné straně indiánskou hlavu a na straně druhé bůvola. Místo tato měla tudíž býti jakousi oslavou dvou vymírajících plemen, amerických rudkožců, praobyvatel Ameriky, a severoamerických bísonů, kteří druidy v ohromných stádech se proháněly po lesích západního kontinentu.

Je málo známo, že sekretář pokladny jenom jednou za čtvrtstoletí může narihliti změnu mince bez souhlasu kongresu. Při tom musí býti pamětliv pravidel, která vyžadují, aby slova "Liberty" a "E pluribus unum" vyskytovala se na jistých druzích mince, aby orel zdobil naše zlaté a stříbrné mince a žadají, aby vyzdoba všech mincí byla znázorněním amerických ideálů. Na některých našich mincích tento ideál je znázorněn hlavou bohyně Svobody. Na nových pěťáčkách ale objevuje se hlava bísona a bison.

Bude jisté zajímavá věc o modelech, kterých bylo použito při nákrese na nové naše pěťáčky. — Nejedná se o imaginární kresbu, nýbrž o skutečné portréty. Na pěťáčkách našich náležející se vzrušená podoba Indiana Bílého Telete, náčelníka Černonožců, a Černého

Diamanta, neobyčejně přesného exempláře amerického bísona. V minulých dnech, jak oznámily zprávy v časopisech, Indián, jehož podoba zdobí naše pěťáčky, zemřel. V poslední době Indián tento estoval po Spojených Státech jako cirkušová atrakce. Upozornil na sebe při své návštěvě ve Washingtoně v roce 1912, kdy konveroval s vládními úředníky o zamýšleném otevření rezervace Černonožců v Montaně. Mladý tento indiánský náčelník budil značnou pozornost, když ve svém kostýmě procházel se po ulicích kapitolského města. A náčelník Bílé Telete zvolen byl náčelním za model k vyzdoba nových našich pěťáčků.

Černý Diamant, americký bíson, jehož podoba také na pěťáčkách se náležející, spatřil světlo tohoto světa v zoologické zahradě v New Yorku. Přes to, že celý život svůj prožil v zajetí, byl považován za jeden z nejpozornějších exemplářů amerického bísona, kdykoliv známých. Měl šest stop výšky a vážil plnou tunu. V roce 1915 dosáhl věku jedenadvácti let a vzhledem slabší. Prodán byl ve veřejné dražbě za \$700 a později byl usmrcen. Jeho maso bylo prodáno za potravu, kůže vyzdobena a hlava připravena pro muzeum.

Budeme mítli příležitost se dokonale seznámiti s novými pěťáčky, neboť jak výše pověděno, pětáček let musí uplynouti, než provedena může býti nová změna. Také nové centy s podobenkou Lincolnovou budeme mítli po tak dlouhou dobu.

Jako kaiser Vilém.
"Slyšela jsem, že jste měl v Vorněmou nějaké nehorouzné věci."
"Ano, on mne uhlavil do obličeje, srazil mne k zemi, skopál a nadělal mi modřin."
"Podívejme se — hm — a žaloval jste ho?"
"Ne, on to všechno odvolal."

Kdo lže, ten krade.
Soudec: "Vaše tehyň vás vítá, že jste jí ukradl cestovní kufřík. Je to pravda?"
Zeť: "Ne, já ho jen schoval, protože jsem se bál, aby mi tehyň ne neodjela!"
Rozsudek: Obviněný dostal 12 měsíců. Sest za krádež a dvanácte za nestydaté lhaní.

Svolný k tomu.
Tehyň povídá svému zetovi: "Nevím, jak to se mnou mluvíte? Jiný zeť by vynesl svou tehyňu do nebe!"
"Kdyžhých věděl," povídá zeť: "že byste tam jistě zůstala, hney bych to také uhlavil!"

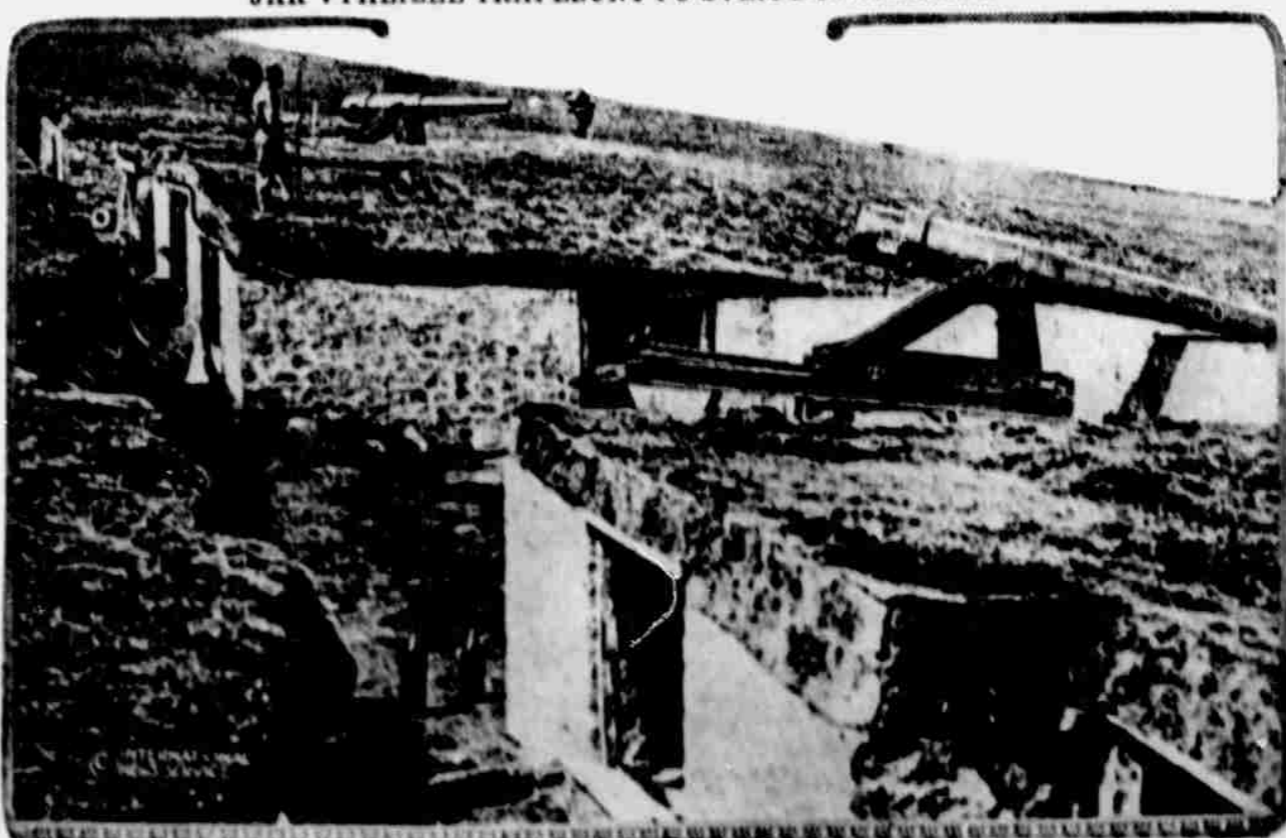
Prozradil se.
Paní Nechutná jest v noci pře hlazená svým mužem, jenž narihá: "Pojeď, staroušku, pěkně tě přesím, vstaň a podívej se se světlem na mne, musím být nemocen — nemohu horkosti v hlavě ani vydržet!"
Polekaná žena vstane, rozehleje světo, chytí náhlédnutí, co z toho vidí. V tom vzkríkne v nejvícejším úžasu: "Hm, ovšem, to v čem, že máš horko v hlavě, když ležíš obráceně v posteli s hlavou na zahřívacím láhvi! No, poslouchej, teď uhlavil věra pořádně opíet!"

Ze zvířence.
Křivitel zvířat se pohádal s svou ženou a když na n vyzala koste, utekl pod ní do křiví kléve. Tu ona zvolala vítězoslavně: "A teď pojď ven ke mlu sem, bídný zlobáče, máš-li k tomu kuraž!"

Příčna pých.
"Jo, ten si teď něco o sobě mluší."
"Proč pak?"
"Nu, barvy dnes vystoupily le a dva tisíce procent, a on má červeny nos."

Co je nestrannost.
Soudec: Pan žalobce má prádu! ... (Za chvíli, když domluví advokát obžalovaného): Pan žalobce má také pravdu! ...
Předseda: Ale dovolte, přečteť moushu má pravdu oba?
Soudec: "Pan předseda má tu pravdu!"

JAK VYHLÍZEL TRAPEZUNT PO SVÉM DOBYTÍ RUSY.

Zde je jeden z prvních obrázků, dohlých do Ameriky, ukazujících Trapezunt, důležitý turecký přístav při Černém moři, v mocí Rusů. Na obrázku našem spatřujeme některé z tureckých pevností, které Rusy byly dobyty.